

Sport Wales National Centre
Canolfan Genedlaethol Chwaraeon Cymru
Sophia Gardens | Gerddi Sophia
Cardiff | Caerdydd
CF11 9SW
0300 3003123
www.sport.wales | www.chwaraeon.cymru

CEO | Prif Weithredwr: Brian Davies
Chair | Cadeirydd: Baroness, Y Farwnes Tanni Grey-Thompson DBE, DL

Delyth Jewell AS

Senedd Cymru
Stryd Pierhead,
Caerdydd
CF99 1SN

Annwyl Gadeirydd,

Diolch i chi am eich llythyr dyddiedig 13 Rhagfyr ac am y cyfle diweddar i roi tystiolaeth i'r Pwyllgor. Rwyf yn croesawu eich cais am wybodaeth ychwanegol, ac rwyf wedi ychwanegu'r atebion perthnasol yn y llythyr hwn at eich ymholiadau ynghylch 'cyfleusterau chwaraeon y tu ôl i giatiau ysgolion', 'unedau integriti' a 'materion yn ymwneud â Chyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru'. Gobeithio y bydd yr atebion yn ddefnyddiol ac yn cynnig gywbodaeth i chi.

Cyfleusterau Chwaraeon

O ran yr wybodaeth y gofynnwyd amdani am ganran y cyfleusterau chwaraeon sydd wedi'u lleoli y tu ôl i giatiau ysgolion, nid oes gennym ddata pendant am hyn yng Nghymru ar hyn o bryd. Er ei bod yn hysbys bod diffyg mynediad i gyfleusterau ysgolion at ddefnydd cymunedol wedi bod yn rhwystr i fwy o gyfranogiad, nid yw graddfa'r her wedi'i fesur o hyd. Rydym ar hyn o bryd yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru mewn perthynas â chyhoeddi map cyfleusterau ar '[DataMapWales](#)'.

I grynhoi, rydym yn mapio caeau artiffisial o bob math a maint ledled Cymru. Fel rhan o'r gwaith hwn, byddwn yn gallu nodi lleoliad pob cae ac, o'r herwydd, byddwn yn gallu tynnu sylw at y cyfleusterau hynny sy'n agored i'r gymuned (neu nad ydynt, fel sy'n berthnasol) ar safleoedd ysgolion neu addysg. Disgwylir i hwn gael ei wneud yn gyhoeddus yn y Flwyddyn Newydd a bydd yn helpu i nodi cyfleusterau cymunedol lleol, gan gynnwys y rhai sydd wedi'u lleoli o fewn safleoedd ysgolion.

Cyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru 2024/25:

Gyda'r newyddion am Gyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru 2024-2025, rydym yn edrych ar dirlun anodd wrth i ni symud i mewn i 2024. Mae'n debygol y bydd gostyngiad o 10.5% yn ein cyllideb yn arwain at effaith enfawr, gan gynnwys diswyddiadau posibl o fewn y sector, gyda rhaglenni sylweddol yn cael eu gohirio neu eu canslo'n gyfan gwbl a phenderfyniadau anodd yn gorfod cael eu gwneud i lawer o sefydliadau, gan arwain at effaith anghymesur ar y grwpiau sy'n cael eu tanwasanaethu fwyaf yn y wlad.

Fel y nododd adroddiad y pwyllgor ei hun, [Lefelur Cae Chwarae](#), 'Gall chwaraeon fod yn adnodd iechyd ataliol mwyaf effeithiol y genedl'.

Bydd y toriadau arfaethedig i gyllideb Chwaraeon Cymru yn effeithio'n ddifrifol hefyd ar ein gallu i gyflawni'n uchelgeisiol elfennau ehangach y ddeddfwriaeth Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Rydym yn gwybod o brofiad bod y sector cyhoeddus ehangach yn cydnabod bod gan chwaraeon y gallu i gyffwrdd â bywydau unigolion yng Nghymru mewn ffordd wahanol i lawer o sectorau eraill. Rydym wedi ymrwymo'n llwyr i ffrwyno chwaraeon i gyflwyno rhaglenni iechyd cyhoeddus, cydraddoldeb, tlodi plant a chyfiawnder cymdeithasol uchelgeisiol y Llywodraeth, gan ein bod wedi profi i fod yn gorff sy'n cyflawni yn erbyn yr agendâu hanfodol hyn. Byddem eisiau gweld buddsoddiad mewn chwaraeon yn cael ei gynnal sy'n galluogi ein sector i barhau i gyflawni'r canlyniadau hyn. Rydym yn credu'n gryf y gall Chwaraeon Cymru fod yn hyrwyddwr ar gyfer moderneiddio a chyflawni Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol ar gyfer gwasanaeth cyhoeddus ehangach Cymru.

Er ein bod yn gweithio ar hyn o bryd ar sut gallwn amsugno cymaint o'r toriadau hyn â phosibl, mae'n sicr y bydd costau a fydd yn cael eu trosglwyddo i bartneriaid. Rydym wedi cychwyn trafodaethau cynnar gyda'n rhwydwaith o bartneriaid i nodi graddfa'r her i bob un ohonynt, yn ogystal â pha gefnogaeth y gall Chwaraeon Cymru ei darparu i helpu gydag unrhyw bontio. Fel sefydliad rydym hefyd yn adolygu ein gallu a'n rhaglenni ein hunain yng ngoleuni'r sefyllfa gyllido.

Er y bydd y toriad cyllid o 10.5% yn ystod y flwyddyn ariannol sydd i ddod yn hynod heriol i Chwaraeon Cymru a'r sector chwaraeon, y pryder mwyaf fyddai effaith ddwysach toriad tebyg yn ystod y blynyddoedd sydd i ddod. Bydd Chwaraeon Cymru yn amsugno cymaint o'r toriad cyllid hwn â phosibl er mwyn diogelu ein partneriaid o ran eu gallu i gadw staff a rhaglenni.

Os bydd y duedd hon yn parhau ac os bydd blynyddoedd ariannol y dyfodol yn cynnwys toriadau sylweddol i gyllid, ni fydd fawr o le i Chwaraeon Cymru amddiffyn ein partneriaid ac mae'n anochel y bydd hyn yn arwain at ganlyniadau difrifol i'r sector chwaraeon yng Nghymru, yn ogystal â'r cymunedau a'r unigolion mae'n eu cefnogi.

Mae'r sefyllfa ariannol hefyd yn golygu ei bod yn bosibl na fydd rhaglenni sy'n cael effaith ataliol sylweddol ar iechyd sydd wedi'u cynllunio neu sydd ar y gweill ar gyfer grwpiau targed yn gallu dechrau neu barhau, ac rydym yn ofni am yr effaith hirdymor y gallai hynny ei chael ar iechyd a lles pobl yng Nghymru. Fel yr amlinellwyd yn ein llythyr blaenorol atoch, amlygodd yr Astudiaeth Elw Cymdeithasol ar Fuddsoddiad a gyhoeddwyd yn ddiweddar bod y sector iechyd yng Nghymru yn elwa o hyd at £621m o ganlyniad i effaith chwaraeon ar atal salwch. Mae'n destun pryder mawr y bydd unrhyw ostyngiadau yn y cyllid ar gyfer chwaraeon yn y dyfodol, a'r effeithiau cysylltiedig ar gyfranogiad, yn lleihau'r ffigur hwn, gan ychwanegu mwy o bwysau hirdymor ar wasanaethau iechyd yng Nghymru, ar amser pan mae'n bwysicach nag erioed i ni symud at ddull gwirioneddol ataliol o weithredu o ran lles y wlad.

Mae ein hastudiaeth SROI ddiweddar yn dangos, am bob punt sy'n cael ei gwario ar chwaraeon yng Nghymru, bod elw enfawr o £4.44 i iechyd a lles pobl a'r economi.

Rydym yn ddiolchgar nad yw ein cyllideb wedi cael ei thorri i'r graddau y mae cyrff eraill wedi wynebu, ac rydym yn cydnabod y dewisiadau eithriadol anodd mae Llywodraeth Cymru yn eu hwynebu yn ystod y cyfnod hwn. Fodd bynnag, rydym yn credu'n gryf bod chwaraeon a gwaith Chwaraeon Cymru yn cyfrannu ymhell y tu hwnt i'r briff diwylliant ac economi, a byddwn yn parhau i wthio am yr angen i chwaraeon gael ei ystyried ym mhob briff polisi ac i bortffolios eraill fanteisio i'r eithaf ar effeithiau chwaraeon a gweithgarwch corfforol.

O ran ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar Gyllideb Ddrafft 2024-25, gwnaethom ymateb i ymgynghoriad cychwynnol y pwyllgor cyllid ar y gyllideb ddrafft, a gellir gweld ein hymateb yma:

[Ymateb Chwaraeon Cymru](#)

Buom yn trafod rhai o'r pwyntiau yn ystod y sesiwn craffu ond y pwyntiau allweddol a ddaeth i'r amlwg i ni oedd y rhain:

- Rydym yn credu y dylid manteisio i'r eithaf ar chwaraeon ar draws meysydd portffolio'r Llywodraeth, a bod y budd unigryw y gall chwaraeon ei gynnig wrth gyflawni dros Gymru yn cael ei ddeall a'i gydnabod yn y gyllideb.
- Rydym yn dymuno gweld cyllidebau atal iechyd yn ystyried chwaraeon a gweithgarwch corfforol fel dull o gyflawni eu canlyniadau, a phwlio cyllidebau lle mae eraill mewn gwell sefyllfa i gyflwyno gweithgarwch.
- Rydym yn credu bod angen golwg hirdymor barhaus ar gyllidebu gyda mwy o ffocws ar atal.

Unedau Integriti:

Yn ystod y sesiwn fe wnaethom hefyd gyffwrdd ag unedau integriti, ac rwyf wedi ychwanegu rhywfaint o wybodaeth ychwanegol am y rhain yma mewn ymateb i'ch cais.

Isod rwyf wedi rhannu dolenni i bob un o'r tair uned integriti a grybwyllwyd yn ystod y sesiwn craffu. Mae'r rhain i gyd wedi'u sefydlu o fewn cyd-destun y gwledydd unigol hyn felly, yn unol â hynny, mae ganddynt ffocws gwahanol.

Canada: <https://sportintegritycommissioner.ca/>

Awstralia: <https://www.sportintegrity.gov.au/>

Seland Newydd: <https://sportnz.org.nz/integrity/>

Ar lefel y DU mae'r tirlun ychydig yn wahanol gyda phob un o'r pum cyngor chwaraeon ar draws y DU yn archwilio mecanweithiau y gallwn eu defnyddio i fod yn fwy effeithiol ac effeithlon yn y maes hwn. Rydym yn credu bod synergedd digonol ar draws tirlun chwaraeon y DU i warantu dull unedig o weithredu a hefyd sicrhau bod buddiannau penodol Cymru yn cael eu gwasanaethu'n dda.

Rwy'n gobeithio y bydd yr holl wybodaeth hon yn ddefnyddiol i chi ac, fel bob amser, rwy'n fwy na pharod i ateb unrhyw gwestiynau ychwanegol sydd gennych chi. Unwaith eto, hoffwn ddiolch i chi am y cyfle i siarad gyda'r pwyllgor ym mis Tachwedd ac edrychaf ymlaen at weithio'n agos gyda chi ac aelodau eraill y pwyllgor yn ystod 2024 a thu hwnt.

Diolch

Brian Davies
Prif Weithredwr
Chwaraeon Cymru